

ทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการ เชียงใหม่*

DIGITAL CITIZENSHIP SKILLS OF CHIANGMAI COMMERCIAL TECHNOLOGICAL COLLEGE STUDENTS

จิระพรรณ สุศิริภัทรพงศ์

Jeeraphun Susiripattarapong

ชรินทร์ มั่งคั่ง

Charin Mangkhong

จารุณี ทิพยมณฑล

Jarunee Dibyamadala

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Chiang Mai University, Thailand

E-mail: jeerapun838@gmail.Com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการเชียงใหม่ 2) ศึกษาทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการเชียงใหม่ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการเชียงใหม่ จำนวน 6 คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปี 3 จำนวน 59 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา และ แบบสอบถามคุณลักษณะพลเมืองดิจิทัลของกับนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่าผู้บริหารให้นโยบายในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ มีการเตรียมด้านเนื้อหาวิชาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านปัญหาในการสอนวิชาสังคมศึกษา ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าประสบปัญหาในด้านผู้เรียน เช่น ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาวิชา ผู้เรียนไม่สนใจ และไม่เห็นความสำคัญของการเรียนวิชาสังคมศึกษา ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ และขาดทักษะการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สำหรับทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยของทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาที่มีมาก

* Received 19 March 2020; Revised 24 April 2020; Accepted 28 April 2020

ที่สุดได้แก่ ด้านการป้องกันตนเอง / ป้องกันผู้อื่น รองลงมาได้แก่ ด้านการนับถือตนเอง / นับถือผู้อื่น และการเรียนรู้ พัฒนา / สื่อสารกัน ตามลำดับ

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน, วิชาสังคมศึกษา, ทักษะพลเมืองดิจิทัล

Abstract

The objectives of this article were to: 1) Study the state of Social Studies instruction of Chiangmai Commercial Technological College students and to 2) Study the digital citizenship skills of Chiangmai Commercial Technological College students. The samples used in this study included 6 Social Studies teachers of Chiangmai Commercial Technological College and 59 second-year and third-year vocational students. The tools used in this research comprised of set 1: structured interview form regarding problems with Social Studies instruction interpolated in promoting the students' digital citizenship skills and set 2: questionnaire about characteristics of students' digital citizenship. The data were analyzed in form of analytical description, percentage, mean ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.). The research results were as follows. The state of Social Studies instruction of Chiangmai Commercial Technological College students showed that the administrators set the policy for Social Studies instruction by using various methods, encouraging learners to learn by doing, preparing teaching materials in accordance with the contents and organizing student-centered instructional process. According to the problems with Social Studies instruction, most interviewees commented that they had the problems with learners, such as they did not understand the contents, lacked attention and did not realize the importance of Social Studies learning, lacked analytical thinking skills and the skills for searching knowledge by oneself. The overall students' digital citizen skills were at the high level. When considering each aspect, it was found that the means of students' digital citizen skills were at the highest level, namely self-defense/other protection. The followings were self-esteem/other respects and learning, developing/communicating with each other respectively.

Keywords: Instruction Management, Social Studies, Digital Citizenship Skills

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาประเทศขึ้นอย่างรวดเร็วตามลักษณะแบบทุนนิยม โดยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยด้านต่าง ๆ จึงเป็นผลทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาททางการศึกษาด้านการเรียนการสอนสูงมาก ดังที่ทศนา แคมมณี ได้กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีบทบาทสำคัญในวงการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้ของมนุษย์สูงมาก สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ สามารถช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากที่กระจายกันอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศได้รับรู้และเรียนรู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง (ทศนา แคมมณี, 2560) ส่วน เซอร์ลี เลมเก ได้อธิบายไว้ว่าไม่มีทางหันหลังกลับได้อีกแล้ว อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยเป็นสถานที่ทำงาน เล่น สื่อสาร และเรียนรู้ได้ง่ายดายเสียจนเราอาจหลงลืมไปว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร และเศรษฐกิจโลกกลายเป็นเศรษฐกิจบนฐานความรู้ อย่างไรก็ตาม การผสมผสานระหว่างความฉลาดของมนุษย์กับเครื่องมือดิจิทัลได้นำไปสู่นวัตกรรม ซึ่งในบางกรณีก็แพร่กระจายเหมือนไวรัส นอกจากนี้รัฐบาลไทย ในยุคปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างโทรคมนาคมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีอินเทอร์เน็ตที่จะครอบคลุมในทุกพื้นที่ของประเทศให้มากที่สุด เพื่อเป็นฐานการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมด้านนวัตกรรม (เซอร์ลี เลมเก, 2556) ดังที่ สุวิทย์ เมษินทรีย์ ได้กล่าวไว้ว่ากระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) (สสวท.) มีวิสัยทัศน์นำพาประเทศไทยไปสู่โมเดลประเทศไทย 4.0 โดยให้ความสำคัญในการปรับมุ่งเน้นให้จัดการเรียนการสอนแบบผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนทุกระดับเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 ที่มีความจำเป็นต้องปรับบทบาทการเรียนการสอน มากกว่าการเตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียน คือ เป็นผู้ที่สามารถคิด วิเคราะห์ การบูรณาการ ควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม มีศักยภาพสามารถที่พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ โดยการทำให้เกิดการบูรณาการในการเรียนการสอนระหว่างวิชาเข้าด้วยกัน นำไปสู่การคิดแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในชีวิตประจำวันและการทำงาน ที่ไม่ใช่แค่การอ่านในตำราเท่านั้น (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559) และยังมีคำถามว่า “ถามว่าวันนี้เรามีเทคโนโลยีของตัวเองหรือเปล่า ไม่มีมันคงจะมีเหมือนโครงการอพอโล 11 Dream – Believe – Dare - Do แล้วทำให้ได้ แต่วันนี้ หากมองในแง่เศรษฐกิจพอเพียง เราไม่มีความพอเพียงทางเทคโนโลยี เรายืมจมูกคนอื่นหายใจหมด อิสราเอลนั้นแห้งแล้ง ต้องไปเห็นว่าเขาเลี้ยงปลาจนกระทั่งมีปลามากกว่าน้ำที่เลี้ยง ผลผลิตสูงมาก ใช้เทคโนโลยี ใช้การจัดการ” เช่นเดียวกัน พรชนิตว์ สีนาราช ที่กล่าวว่า ในบริบทที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและในยุคที่รัฐบาลไทยให้ ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมดิจิทัลด้วยการขับเคลื่อนสู่โมเดลประเทศไทย 4.0 การรู้ดิจิทัลจึงเป็นประเด็นสำคัญเนื่องจากประเทศไทยยังไม่ปรากฏมาตรฐานการรู้สารสนเทศดิจิทัลที่ชัดเจนที่จะสามารถนำไปใช้เป็นบรรทัดฐานในการศึกษาและการสอนในระดับต่าง ๆ บทความนี้นำเสนอ

ความสำคัญของการรู้ดิจิทัล ความหมาย ความสัมพันธ์ของทักษะการรู้สารสนเทศ และการรู้ดิจิทัล กรอบแนวคิดการรู้ดิจิทัล และระดับของการรู้ดิจิทัล (พรชนิตร์ ลีนาราช , 2560)

ชรินทร์ มั่งคั่ง ได้กล่าวว่า กระบวนการปลูกฝังที่เน้นพัฒนาพลเมืองเข้มแข็งผ่านหลักสูตรสังคมศึกษา ต้องมุ่งสู่การปฏิบัติที่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติ ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนและสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น สิ่งที่เราประกันได้ว่าพลเมืองมีการพัฒนาแล้ว คือสังคมที่เป็นระเบียบทุกคนปฏิบัติหน้าที่ของตนในการให้สิทธิเท่าเทียมกัน เคารพซึ่งกันและกัน และรักษาสังแวดล้อมให้ยั่งยืนเพื่อพลเมืองในศตวรรษหน้า จึงจำเป็นที่ต้องเสริมสร้างให้พลเมืองมีความสามารถเหมาะสมที่จะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2561) ส่วน เชษฐภูมิ วรรณไพศาล กล่าวว่า สังคมศึกษา คือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ มุ่งพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบในสังคมประชาธิปไตย ศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์และวัฒนธรรม ช่วยพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาสังคมและบุคลิกภาพของนักเรียน เพื่อให้มีศักยภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ประกอบด้วยเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นบูรณาการคือมีเนื้อหาผสมผสานกันโดยคัดเลือกมาจากสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น สังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ จริยศาสตร์ และปรัชญา ฯลฯ แล้วจัดรวมเข้าเป็นหลักสูตรสังคมศึกษาโดยศึกษาทั้งอดีต ปัจจุบันและอนาคต จากอดีตด้วยอิทธิพลของเทคโนโลยีทุกสถาบัน ทุกหน่วยงานต่างมีการใช้สื่อเทคโนโลยี ออนไลน์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ระบบเครือข่าย ที่ทันสมัย แม้จะช่วยอำนวยความสะดวกได้มากเพียงใดก็ตาม สิ่งที่ต้องยอมรับความจริง ก็คือ เทคโนโลยีทุกประเภทต่าง มีจุดเด่นและข้อด้อย แทบทั้งสิ้น จึงต้องตระหนักในปัญหานี้เป็นอย่างยิ่ง จึงจำเป็นต้องจัดหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการรักษาความปลอดภัย ระบบซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ที่มีประสิทธิภาพ การวางแผน การติดตาม และประเมินผลที่ต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง แต่ไม่ว่าจะมีการป้องกันดีเพียงใด ปัญหาการโจมตีระบบคอมพิวเตอร์ก็มีอยู่เรื่อย ๆ ทั้งที่มาจากตัวเทคโนโลยีเอง และมาจากปัญหาอื่น เช่น บุคคลที่มีจุดประสงค์ร้ายทำลายชื่อเสียงบุคคลอื่น อาจทำให้สังคมปั่นป่วนไปได้ เพราะสังคมอินเทอร์เน็ต นั้นมีทั้งคนดี และไม่ดี เช่นเดียวกับสังคมโดยทั่วไป (เชษฐภูมิ วรรณไพศาล, 2560)

วรลักษณ์ สงวนแก้ว ได้เสนอไว้ว่า พลเมืองที่มีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตในโลกดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และปลอดภัยด้วย เนื่องจากพวกเขาสามารถเข้าถึงข้อมูลโดยไร้ข้อจำกัดเชิงภูมิศาสตร์ เข้าร่วมชุมชนที่มีความสนใจใกล้เคียงกัน สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ (วรลักษณ์ สงวนแก้ว, 2561) แต่ก็ต้องยอมรับว่าพวกเขาต้องเผชิญกับความเสี่ยงใหม่ ๆ เช่น การสอดแนมความเป็นส่วนตัว อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ หรือแม้แต่ความสูญเสียต่อการรับมือบนโลกออนไลน์ เช่น การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์, Hate Speech ฯลฯ ที่

เต็มไปด้วยภัยออนไลน์ในหลากหลายรูปแบบซึ่งแสดงให้เห็นว่า พลเมืองดิจิทัลหรือ Digital Citizens เป็นกระแสที่แพร่หลายทั่วโลก นับตั้งแต่อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญอย่างจริงจัง หลังจากที่มีรัฐบาลผลักดันนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล Digital Economy เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจและเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนการเชิงใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนการเชิงใหม่
2. เพื่อศึกษาทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนการเชิงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวิธีการวิจัย ดังนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจำนวน 6 ท่าน และนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 98 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 6 ท่าน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และนักศึกษาปวช. ชั้นปีที่ 2 ได้ 36 คน และนักศึกษาปวช. ชั้นปีที่ 3 ได้ 23 คน จึงได้ตัวอย่างรวม 59 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นปี โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Radom Sampling) เนื่องจากวิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนการเชิงใหม่ มีการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช.2 และ ปวช.3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์โดยมีโครงสร้าง เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับประเมินพลเมืองดิจิทัลกับนักศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักสูตร นโยบาย การบริหาร การจัดการเรียนการสอน และเป้าหมายของสถานศึกษาทางอาชีวศึกษาศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และศึกษาจากตำรา บทความ วารสารการวิจัย และวิจัยที่

เกี่ยวข้อง กับชื่อเรื่องวิจัย รวมทั้งวางแผนการสร้างเครื่องมือแต่ละชุด โดยเรียงลำดับและรายละเอียดดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์โดยมีโครงสร้าง เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

ชุดที่ 2 แบบสอบถามที่ใช้วัดระดับประเมินผลเบื้องต้นติดกับนักศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ Rating Scale 5 ระดับ

ผู้วิจัยได้ทำการหาคุณภาพเครื่องมือหลังจากที่สร้างเรียบร้อยแล้ว โดยมีกระบวนการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้ง 2 ชุด ให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องก่อนส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

2. นำเครื่องมือทั้ง 2 ชุด มาปรับแก้ไขตามข้อแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3. จัดพิมพ์ให้เรียบร้อยแล้ว โดยปรินท์ออกมาเป็นอย่างละ 5 ชุด เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน โดยผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญคือ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท สาขาสังคมศึกษา หรือมีประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษามาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 7 ปี

4. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบทั้งความเหมาะสม ความถูกต้อง และสอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัยรวมทั้งประเมินความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC ซึ่งได้ค่าเฉลี่ย $IOC = 0.88$

5. ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้ง 3 ชุด ไปทดลองใช้ที่วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนาเชียงใหม่ ต่อผู้สอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 2 ท่าน นักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. ปี 2 จำนวน 30 คน และนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. ปี 3 จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบวัดระดับทักษะพลเมืองดิจิทัลของศึกษา ทั้งหมด จำนวน 60 คน

6. นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ค่าความ ได้ค่าความเชื่อมั่น = .933

การดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในสถานศึกษาทั้งการทดลองเครื่องมือ เพื่อหาคุณภาพและการใช้เครื่องมือ เก็บข้อมูลจริง จากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. การเก็บข้อมูลทั้งการสังเกต การสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลผล ผู้วิจัยดำเนินการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมจากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และสถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยในรูปแบบพรรณนา วิเคราะห์ (Analytical Description) การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพนิชัยการเชียงใหม่ ผลการวิจัยตามจุดประสงค์ข้อที่ 1 สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพนิชัยการเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา จำนวน 6 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ผู้บริหารให้นโยบายในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการเตรียมด้านเนื้อหาวิชาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โปรแกรมการนำเสนอ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นหาข้อมูลการใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 ที่ว่า

“ผู้บริหารส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และต้องให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3, 2563) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 ที่ให้ข้อมูลว่า

“ผู้บริหารต้องการให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้นจะต้องมีวิธีการที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอน” นอกจากนั้นยังมีผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้ผู้สอนสอนจากเหตุการณ์จริง เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รู้จักคิดวิเคราะห์ และมีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น ดังเช่นผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ที่กล่าวว่า “อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรเลือกเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือกำลังเกิดกับสังคม มาเป็นตัวอย่างในการสอนวิชาสังคม นักเรียนจะได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงเหตุการณ์ของคนทั่วไป มาเกริ่นนำเพื่อโยงสัมพันธ์กับเรื่องที่สอนหรือนำเรื่องที่เกิดขึ้น มาอภิปรายร่วมกัน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4, 2563)

นอกจากนั้นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 6 คน มีความเห็นสอดคล้องกันว่าไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนวิธีใด จะต้องเป็นไปตามหลักสูตรของสถานศึกษาด้วยเช่นกัน

ด้านปัญหาในการสอนวิชาสังคมศึกษา ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ประสบปัญหาในด้านผู้เรียน เช่น ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาวิชา ผู้เรียนไม่สนใจ และไม่เห็นความสำคัญ

ของการเรียนวิชาสังคมศึกษาด้านอุปสรรคในการสอนวิชาสังคมศึกษา พบว่าเป็นอุปสรรคที่สอดคล้องกับปัญหาในการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยทั่วไป คือนักศึกษาไม่มีความสนใจและไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา และขาดทักษะการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับเช่นผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 ที่กล่าวว่า

“นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเนื้อหา เพราะเนื้อหาของรายวิชามีรายละเอียดค่อนข้างมาก นักศึกษาขี้เกียจอ่านและค้นคว้า” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2, 2563) และสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 ที่ว่า

“นักเรียนมักไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหาที่จะต้องใช้การวิเคราะห์มาก ๆ เมื่ออธิบายเนื้อหาสาระมากไป นักเรียนก็เบื่อและง่วงนอน” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5, 2563) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 ที่กล่าวว่า

“ผู้เรียนมักจะไม่สนใจ ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนวิชาสังคมศึกษา” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6, 2563)

ด้านแนวทางการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพลเมืองดิจิทัล พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมการใช้เทคโนโลยีในเนื้อหาผ่านสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านการนำเสนองานของผู้เรียน และผ่านการปฏิบัติจริงในรูปแบบต่าง ๆ ส่วนหลักหลักการในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมุ่งเน้นการใช้สื่อการสอนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน มากกว่าการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย และผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่าสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพลเมืองดิจิทัลควรเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องสอดแทรกทักษะการคิดวิเคราะห์ การรู้สารสนเทศ และคุณธรรมจริยธรรมในเนื้อหาวิชาที่สอนตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 ที่กล่าวว่า

“ควรเน้นย้ำให้ผู้เรียนมีจรรยาบรรณในเรื่องการใช้ข้อมูล ต้องให้เครดิตโดยการอ้างอิงแหล่งที่มา และบางครั้งข้อมูลที่เป็นความลับหรือสามารถสร้างผลกระทบในภาพรวมก่อให้เกิดความขัดแย้งต่าง ๆ ก็ไม่ควรหยิบยกขึ้นมานำเสนอ” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 ซึ่งให้ข้อมูลว่า

“สอดคล้องโดยการบอกข้อดีและข้อเสียในการใช้เทคโนโลยีว่าควรนำไปใช้อย่างไรจึงจะเป็นผลดี” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3, 2563) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 ยังกล่าวอีกว่า

“ควรเป็นการสอนในลักษณะการเสริมชุดทักษะกิจกรรมการเรียนรู้ เช่นให้นักเรียนสรุปข้อมูลที่ได้จากการชมคลิปวิดีโอที่กำหนด หรือกำหนดให้นักเรียนผลการแชร์ข้อมูลข่าวสารที่น่าสนใจในกลุ่มโซเชียล เป็นต้น” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5, 2563)

นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เสนอแนะแนวทางการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพลเมืองดิจิทัลโดยการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีการค้นคว้าข้อมูล และสร้างเนื้อหาของตนเองเพื่อนำไปเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 ที่กล่าวว่า

“...และในรายวิชาสังคมศึกษา ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชนชาติไทย รวมทั้งประเพณีอันดีงาม ส่งเสริมคุณค่าอัตลักษณ์ในความเป็นไทย เน้นให้ผู้เรียนสร้างสื่อเหล่านี้ออกมาเพื่อให้บุคคลภายนอกได้รับชมและเสพสื่อในยุคนี้ให้เกิดประโยชน์จากภูมิหลังได้มากที่สุด ครูผู้สอนสังคมศึกษาควรเน้นย้ำและให้ความสำคัญตรงจุดนี้ให้มากที่สุด...” (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1, 2563)

ตอนที่ 2 การศึกษาระดับทักษะพลเมืองดิจิทัลกับนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พลυχการเชียงใหม่ คุณลักษณะเกี่ยวกับทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยของทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาที่มีมากที่สุดได้แก่ ด้านการป้องกันตนเอง/ป้องกันผู้อื่น ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .752) รองลงมาได้แก่ ด้าน การนับถือตนเอง / นับถือผู้อื่น ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .823) และการเรียนรู้พัฒนา/สื่อสารกับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.98$, S.D. .732) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพลυχการเชียงใหม่

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีพลυχการเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา จำนวน 6 ท่าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ผู้บริหารให้นโยบายในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการเตรียมด้านเนื้อหาวิชาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โปรแกรมการนำเสนอ ใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศในการค้นหาข้อมูล การใช้สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนทั้งนี้เนื่องจากจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาต้องมีลักษณะบูรณาการความรู้ ทักษะ ค่านิยมลงสู่การปฏิบัติ ในฐานะเป็นพลเมืองดีของสังคม ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในลักษณะความคิดรวบยอด สอดคล้องกับ ชรินทร์ มั่งคั่ง ได้กล่าวว่า กระบวนการปลูกฝังที่เน้นพัฒนาพลเมืองเข้มแข็งผ่านหลักสูตรสังคมศึกษา ต้องมุ่งสู่การปฏิบัติที่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติ ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนและสังคมแห่งการเรียนรู้ (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2561) และสอดคล้องกับ เชษฐภูมิ วรรณไพศาล ที่กล่าวว่า สังคมศึกษา คือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ มุ่งพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบในสังคมประชาธิปไตย ศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์และวัฒนธรรม ช่วยพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาสังคมและบุคลิกภาพของนักเรียน เพื่อให้มีศักยภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ (เชษฐภูมิ วรรณไพศาล, 2560)

ปัญหาด้านการสอนวิชาสังคมศึกษา ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ประสบปัญหาในด้านผู้เรียน เช่น ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาวิชา ผู้เรียนไม่สนใจ และไม่เห็นความสำคัญของการเรียนวิชาสังคมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา คือ ผู้สอนส่วนใหญ่สอนแบบบรรยายเนื้อหาตามหนังสือ ขาดเทคนิคและวิธีการสอนแบบใหม่ๆ ทำให้เด็กนักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือฝึกแก้ปัญหาในห้องเรียน ทำให้ไม่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เพราะเบื่อหน่ายต้องท่องจำทั้งในเนื้อหาวิชาที่หลากหลายซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาในการสอนวิชาสังคมศึกษาไว้อย่างน่าสนใจว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ดังนั้นผู้สอนจึงต้องรู้จักนำวิธีการสอนและเทคนิคการสอนมาจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

แนวทางการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพลเมืองดิจิทัล พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมการใช้เทคโนโลยีในเนื้อหาผ่านสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านการนำเสนองานของผู้เรียน และผ่านการปฏิบัติจริงในรูปแบบต่าง ๆ และผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า การสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะพลเมืองดิจิทัล ควรเป็นจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องสอดแทรกทักษะการคิดวิเคราะห์ การรู้สารสนเทศ และคุณธรรมจริยธรรมในเนื้อหาวิชาที่สอนทั้งนี้ เนื่องจากการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีทักษะพลเมืองดิจิทัล ถือได้ว่าเป็นการมุ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกที่ดี มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในเชิงสร้างสรรค์ เหมาะสม

มีคุณธรรมและปฏิบัติตามกฎหมาย มีการใช้งานที่มีความรับผิดชอบ มีความปลอดภัยทุกครั้ง เมื่อใช้งานดิจิทัลสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะพลเมืองดิจิทัลของ มหาวิทยาลัยฮาวาร์ดและองค์กรระดับโลก (เศกสรร สกนธวัฒน์, 2562) ที่เน้นการคิด วิเคราะห์ มีความเคารพพฤติกรรมที่มีความปลอดภัยเมื่อเข้าเชื่อมต่อในโลกดิจิทัล และการมีส่วนร่วมอย่างมีความรับผิดชอบโดยหลักสูตรมีการแบ่งเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กตามสอดคล้องกับงานวิจัยของ แพตริค วิภา โพธิ์ศรี ที่พบว่า การศึกษามีบทบาทต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 3 มิติ คือ มิติที่ 1 ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ประกอบด้วย ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณ ด้านการเข้าถึงและสิทธิที่เท่าเทียมกันในการใช้อินเทอร์เน็ต ด้านกฎหมายและการละเมิดสิทธิในการใช้อินเทอร์เน็ต มิติที่ 2 ด้านความรู้ ประกอบด้วย ด้านความรู้และทักษะในการสื่อสาร ด้านการรู้เท่าทันสื่อเพื่อเรียนรู้ถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ด้านความรู้ในเชิงพาณิชย์เพื่อการติดต่อซื้อขายออนไลน์ ตามกติกามิติที่ 3 ด้านการปกป้องความเป็นส่วนตัวและ ความปลอดภัย ประกอบด้วย ด้านความถูกต้องและความรับผิดชอบในการใช้ ด้านความปลอดภัยในการใช้เพื่อ ปกป้องความเป็นส่วนตัว ด้าน การดูแลสุขภาพกายและใจเพื่อป้องกันผลกระทบ จากโลกดิจิทัล (แพตริค วิภา โพธิ์ศรี, 2561)

ตอนที่ 2 การศึกษาระดับทักษะพลเมืองดิจิทัลกับนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยี ผนิขการเชียงใหม่

คุณลักษณะเกี่ยวกับทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยของทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาที่มีมากที่สุดได้แก่ ด้าน การป้องกันตนเอง/ป้องกันผู้อื่น รองลงมาได้แก่ด้าน การนับถือตนเอง/นับถือผู้อื่น และการเรียนรู้พัฒนา/สื่อสารกับผู้อื่น ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ทักษะพลเมืองดิจิทัลของอาจารย์ผู้สอน จะมุ่งเน้นในการให้การศึกษาแก่นักเรียนและอาจ รวมถึงผู้ใช้เทคโนโลยีทุกคน ในการรู้ว่าจะต้องใช้เทคโนโลยีอย่างไร ให้เหมาะสม การใช้เทคโนโลยี อย่างสร้างสรรค์ ไม่ใช่ในทางที่ผิด ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ต้องตา จำเริญใจ ที่พบว่า 1) ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการใช้งานดิจิทัลอย่างรับผิดชอบปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านสร้างนวัตกรรมดิจิทัล และด้านมีความเคารพต่อตนเองและผู้อื่นในโลก ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ผลการเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ต้องตา จำเริญใจ , 2561)

องค์ความรู้ใหม่

กระบวนการปลูกฝังที่เน้นพัฒนาพลเมืองให้มีคุณลักษณะพลเมืองดิจิทัลผ่านหลักสูตรสังคมศึกษา ต้องมุ่งสู่การปฏิบัติที่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยผ่านกระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติ ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนและสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ มุ่งพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบในสังคมประชาธิปไตย เพื่อให้มีศักยภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีบทบาทในการดำรงชีวิตในสังคมของบุคคล ทุกหน่วยงานต่างมีการใช้สื่อเทคโนโลยี ออนไลน์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ระบบเครือข่าย ที่ทันสมัย แม้จะช่วยอำนวยความสะดวกได้มากเพียงใดก็ตาม สิ่งที่ต้องยอมรับความจริง ก็คือ เทคโนโลยีทุกประเภทต่าง มีจุดเด่นและข้อด้อย แทบทั้งสิ้น จึงต้องตระหนักในปัญหานี้เป็นอย่างยิ่ง จึงจำเป็นต้องจัดหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการรักษาความปลอดภัย ระบบซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ที่มีประสิทธิภาพ การวางแผน การติดตาม และประเมินผลที่ต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง แต่ไม่ว่าจะมีการป้องกันดีเพียงใด ปัญหาการโจมตีระบบคอมพิวเตอร์ก็มีอยู่เรื่อย ๆ ทั้งที่มาจากตัวเทคโนโลยีเอง และมาจากปัญหาอื่น เช่น บุคคลที่มีจุดประสงค์ร้ายทำลายชื่อเสียงบุคคลอื่น อาจทำให้สังคมปั่นป่วนไปได้ เพราะสังคมอินเทอร์เน็ต นั้นมีทั้งคนดี และไม่ดี เช่นเดียวกับสังคมโดยทั่วไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

คุณลักษณะเกี่ยวกับทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยของทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาที่มีมากที่สุดได้แก่ ด้าน การป้องกันตนเอง/ป้องกันผู้อื่น รองลงมาได้แก่ด้าน การนับถือตนเอง/นับถือผู้อื่น และการเรียนรู้พัฒนา/สื่อสารกับผู้อื่น ตามลำดับ ดังนั้นวิทยาลัยฯ ควรให้ความสำคัญในเรื่องการจัดการวัดและประเมินผลการเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยเฉพาะด้านทักษะการเรียนรู้พัฒนา/สื่อสารกับผู้อื่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ การนำเสนองาน การสื่อสารให้มากขึ้น นอกจากนั้นผู้บริหารของวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยบูรณาการความรู้เรื่องการใช้งานดิจิทัล รวมถึงมีนโยบายส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ นักศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนะ การบริหารจัดการทรัพยากรของวิทยา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และมีการกำกับติดตามผลการดำเนินการเพื่อนำไปปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารใช้รูปแบบการสอนที่ บูรณาการ การใช้สื่อและการจัดสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาศักยภาพการจัด

การเรียนการสอนที่เสริมสร้างนักศึกษาให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัล และควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ชุมชนสหกรณ์การเกษตร.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2561). องค์ความรู้หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชษฐภูมิ วรรณไพศาล. (2560). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศึกษา: หลักการและการประยุกต์. เชียงใหม่: ครองช่างพริ้นติ้ง.
- เชอริล เลมเก. (2556). นวัตกรรมจากเทคโนโลยี ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษ ที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัทโอเพนเวิลด์ส พับลิชชิง จำกัด.
- ต้องตา จำเริญใจ . (2561). ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1. (30 มกราคม 2563). ทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา วิทยาลัย เทคโนโลยีพณิชยการเชียงใหม่. (จิระพรรณ สุศิริภัทรพงศ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2. (30 มกราคม 2563). ทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา วิทยาลัย เทคโนโลยีพณิชยการเชียงใหม่. (จิระพรรณ สุศิริภัทรพงศ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3. (30 มกราคม 2563). ทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา วิทยาลัย เทคโนโลยีพณิชยการเชียงใหม่. (จิระพรรณ สุศิริภัทรพงศ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4. (30 มกราคม 2563). ทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา วิทยาลัย เทคโนโลยีพณิชยการเชียงใหม่. (จิระพรรณ สุศิริภัทรพงศ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5. (30 มกราคม 2563). ทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา วิทยาลัย เทคโนโลยีพณิชยการเชียงใหม่. (จิระพรรณ สุศิริภัทรพงศ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6. (31 มกราคม 2563). ทักษะพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษา วิทยาลัย เทคโนโลยีพณิชยการเชียงใหม่. (จิระพรรณ สุศิริภัทรพงศ์, ผู้สัมภาษณ์)

- พรชนิตว์ ลีนาราช . (2560). ทักษะการรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้. วารสารห้องสมุด , 61(2), 76 – 92.
- พัทตร์วิภา โพธิ์ศรี. (2561). บทบาทการศึกษาต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัล. วารสาร การศึกษาและการพัฒนาเพื่อสังคม, (14)4, 15 – 31.
- วรลักษณ์ สงวนแก้ว. (2561). Digital Citizens : พลเมืองดิจิทัล. เรียกใช้เมื่อ 24 สิงหาคม 2561 จาก [https://www.stou.ac.th/study/sumrit/1-59\(500\)/page2-1-59\(500\).html](https://www.stou.ac.th/study/sumrit/1-59(500)/page2-1-59(500).html)
- เศกสรร สกนธวัฒน์. (2562). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ตามแนวคิดการเสริมสร้างนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559). สุวิทย์เมษินทรีย์ ดัน อว. ตอบโจทย์ไทย ก้าวสู่ประเทศพัฒนาแล้ว. เรียกใช้เมื่อ 24 สิงหาคม 2561 จาก https://www.matichon.co.th/politics/news_1634469